

PO SOVIETINIŲ KEVALŲ

Žmonės ir partiniai

Pasitarndami sovietiniam režimui Lietuvoje, kai kurie tautiečiai užsienioose vis stipriau, nors ir nesėkmingai įtikinėja mus, kad reikia būtinai įžiūrėti didžiulę pažangą, kurią ten vykdo bolševikai. O kai mes pripažįstame, kad Sov. Sąjunga yra leidusi Lietuvoje pastatyti naujų fabriku, kuriems žaliava atgabinama nuo Uralo ir kurių gaminiai vėl pakraunami į vagonus išvežti į Maskvą, tai šitiems bendradarbiaavimo šalininkams ir propagandininkams taip pat negerai. Žiūrėkite, girdi, be jokios propagandos į tokius reikalus. Žiūrėkite, kokią kultūrą šiandieninėmis sąlygomis mūsų broliai kuria Lietuvoje.

Taip pat žiūrime. Iš tiesų kuria ir sukuria. Kai kas tų brolių ir labai gražiai padaroma, ir mes juos širdyje gerbiame ir branginame, nors viešai apie tai ir nekalbame. O nekalbame, nes nenorime jiems tuo viešu gero linkėjimu pakenkti. Jau iš praktikos žinome, kad jeigu tik mes kuo nors pasidžiaugime, kas mūsų brolių ir seserų Lietuvoje gera padaroma, tai į tuos žmones tuojau ir subeda įtaringas akis Maskvos patikėtiniai. Jeigu mes nuoširdžiai ką nors priimame, tai maskviniai pradedą galvoti, kad tie mūsų giriameji darbai gal ir nebūtinai komunistinėje santvarkoje, kur visada reikia nusižiūrėti į Maskvą ir pataikauti jai.

Deja, mes negalime nutylėti ir neigiamybių. Pavyzdžiui, mes matome ir atvirai sakome, kad Lietuvoje gyvenimas vykėtų visiškai kitaip, jei ne Maskvos ranka. Tai pagrindinė blogybė, nes ta ranka stabdo didesnę pažangą ir išnaudoja mūsų kraštą ir jo žmones. Mes taip pat matome, kaip Maskvos diriguojama partija skurdina ir lietuvišką kultūrą, apie kurią dažniausiai kalbama. Pavyzdžiui, pripažindami talentą nevienam dabartiniam sovietiniam Lietuvos rašytojui, tiesiog piktinamės, kai kiekvienam romane būtinai turi būti pavaizduotas bolševikas, kuris būtinai turi rikiuoti gyvenimą. Tai, aišku, yra kaip šunių penka koja, bet dėl to kalti ne patys rašytojai. Ir mes jų nekaltiname.

O ko gi, sakysite, šokinėja „Svyturio“ žurnalo komentatorius A. Lieponis, kad mes čia, užsienioose, pripažįstame, jog į kai kurių sovietinių Lietuvos rašytojų kūrinis ateina žmogus? Jeigu ateina žmogus, tai reiškia, kad išnyksta tas ligi šiol būtinas bolševikas. Toks vyksmas, žinoma, reikėtų atsikratymą partinių varžtų. Bet užtat partinis Lieponis ir šoka pikintis. Jis, aišku, tuo savo riksmu gina ne žmogų o partinį. Nesidžiaukite jį, šlokie ir tokie, vaikščiodami, sako, nesiremkite kaktomis žemės, nes žmogus turi būti komunistas.

O mes to komunisto nenorime ir sakome tai atvirai. Dėl to nenorime ir girti jo. Nenorime su juo ir bendradarbiauti.

Tikrieji ir apysakose vaizduojamieji komunistai

„Komunisto“ žurnalas išsispausdino ištrauką iš ruso Djakovo apysakos, kurioje vaizduojami komunistai sovietiniame koncentracijos lageryje Stalino laikais. Nors kiti ir pajaukiamas, tos apysakos veikėjas Todorovskis net ir lageryje neatsisako komunisto.

Žurnalas savo priedaše su pasididžiavimu kalba apie tokius. Štai nepalaužiami, tvirti, sako, vyrai, tikri komunistai!

O mes pasakytume, kad jie buvo kvailiai, jei tokių iš viso buvo. Jeigu Stalinas ir jo padėjėjai grūdo į koncentracijos lageryjus ir šaudė tokius atkaklius komunistus, tai pats komunizmas turi būti klaidus nesusipratimas. Dėl to sėdėti koncentracijos lageryje ir dar garbinti komunizmą reikia būti bepročiu.

Tačiau čia pat galima būtų iškelti labai rimtą klausimą: ar tokių komunizmą garbinusių stovyklų iš viso buvo tose koncentracijos stovyklose? Jeigu jų buvo ir jie išėjo gyvi į laisvę, tai kodėl jie neparašo atsiminimų? Kodėl tik apysakose tokie vaizduojami?

Džiaugiamės ir mes

Tarptautiniame kvartetų konkurse Belgijoje lietuviai E. Paulauskas, K. Kalinauskaitė, J. Fledžinskas ir R. Kulikauskas laimėjo laureatų vardus. Grižę į Lietuvą, jie buvo apdovanoti dar 3 nusipelnusio meno veikėjo, o 1 nusipelnusio artisto varda.

Ar mes tuo džiaugiamės? Žinoma, kad džiaugiamės. Netiesą skelbia sovietiniai laikraščiai, kai sako, kad mes norime užtemdyti lietuvių tarptautinius laimėjimus. Mes tik paprastai sakome, kad Lietuvos okupantai lietuvius išleidžia į užsienius skinti laimėjimų kaip S. Sąjungos atstovus, dėl to jie svetur daž-

BUITINIS APTARNAVIMAS

(Elta) „Tiesa“ (rugs. 18 d. 219 nr.) vėl išpyskino vedamąjį apie buitinį aptarnavimą. Džiaugiamasi, kad šiemet poilsiautojai Palangoje galėjo atkreipti dėmesį „naujus, modernius, skoningai įrengtus buitinio aptarnavimo paviljonus“, kuriuose „už kelias kapeikas ir greitai gali pats nusiskusti, nusivalyti batus“. Telšių rajono keliuose, esą, dažnai pamatysi specialius autobusus, kurie į tolimiausius kampelius veža kirpėjus, batusiuvius, fotografus; užsakymai atliekami čia pat. Buitinio aptarnavimo darbuotojai patenkinti pasvaliečiai, Panevėžio, Kybartų miestų gyventojai.

Bet dar daugiau nepatenkintų, nors, esą, dabar buitinio aptarnavimo negalima net lyginti su tuo, kuris buvo prieš keletą metų. Kaip atrodo praktikoje toji „aptarnavimo kultūra ir technika“, kuria „Tiesa“ taip didžiulioji? Štai Vilniuje veikias viisiškai mechanizuotas cheminio valymo fabrikas. Jis išvalo drabužių dėmes, bet jų nelygina. Fabrikas bevaldamas drabužius tiek sugarkanščioja, kad reikia juos nešti siuvėjui lyginti...

Lietuvoje eilinis pilietis turi didžiausių problemų, kaip gauti kuro, žiemai atėjus. Kai kur, bent didesniuose miestuose, da-

bar atidaromos vad. kuro kontoros, kuriose galima jo užsisakyti. Kaip tokios kontoros veikia, papasakoja toji pati „Tiesa“. Ukmergiškiai labai džiaugiasi susilaukę kontoros. Nuėjo į ją — ir džiaugsmas praėjo. „Kuro pakankamai — tik pirk. Bet kuo jį pargabenti į namus? Štai šituo niekas ir nepasirūpino. Verskis kaip nori, mašinos ieškok kur tinkamas“.

Ne geriau su batų taisymu. „Labai dažnai eilės būna batų remonto dirbtuvėse“, teigia „Tiesa“. Normalaus ūkio Vakarų kraštuose tai neišsivaizduojamas dalykas. Mat, praktikuojama ilgiausia priėmimo procedūra, kurią kritikavo ir neseniai Lietuvoje lankęsi sovietinės Vokietijos zonos komunistiniai pareigūnai, siūlę įvesti specialius priėmimo talonus. Vilniaus „Bato“ fabriko inžinieriai prieš du mėnesius kalbėjo, kad tai bus padaryta. Fabriko vadovai tačiau iki šiol dar vis „derina“, „sprendžia“, talonų vis nėra, žmonės valandomis stovi eilėse.

Buitinio aptarnavimo darbuotojai mėgdavo savo nedidelius atlyginimus pakelti, paimdami iš kilijentų daugiau nei nustatyta. Šitai ypačiai praktikavo kirpėjai. Neseniai įvesta kirpyklose nauja tvarka, „sudavusi per nagus sukčiautojams“: pinigai už nukirpimą sumokami kasininkui. Bet, skundžiasi „Tiesa“, buvo pastebėta, kad kasininkė kvite pažymi mažesnę sumą, o paima daugiau... Ir taip būna Kaune, naujoje kirpykloje Laisvės alėjoje. Arba vėl tame pačiame Kaune vienoje radijo remonto dirbtuvėje kvitai už atneštus taisyti radijo aparatus kartais visai neįrašomi... „Štai šitokiems reikšiniams turi ateiti galas visiems laikams“, trenkia perkūnu „Tiesos“ vedamasis. Tik tų perkūnų labai daug yra buvę ir praetyje, o buitinis aptarnavimas vis su didėlėmis spragomis, nes perkūno reikia ne kirpėjams ir kasininkams, o buitinio aptarnavimo dirguotojams, komunistinę sistemą lietuviams užkorusiems.

Iš stovyklinių barakų V. Vokietijoje dar neišskyla daugybė žmonių

(E) Vokiečių spauda praneša, kad išskel-dinimas stovykliniuose barakuose gyvenančių pabėgėlių į normalius butus dar užsitęsias vieniūrus metus. 1960 m. V. Vokietijoje buvo 2099 gyvenamosios stovyklos, iš kurių iki šiol panaikinta 724. Jose tais metais gyveno 143.000 pabėgėlių iš Rytų Europos. Vienas trečdalis jų buvo iki 1963 m. galo išskelti į normalius butus.

Septynios DIENOS

VADŲ PASIKEITIMAS SOV. SĄJUNGOJE

Oficialiai pranešama, kad Nikita Chruščiovas dėl seno amžiaus ir pašlijusios sveikatos pasitraukė iš visų pareigų.

Jo vieton partijos sekretoriūmo centro komitetas išrinko Leonidą Brežnevą (57 m.), o ministerio pareigoms Aleksiejų Kosyginą (60 m.).

Brežnevas nuo 1939 m. dirbo įvairiuose partijos provinciniuose komitetuose. 1947-1949 m. buvo Chruščiovo padėjėjas Ukrainoje, 1950 m. išrinktas Moldavijos pirmuoju sekretorium, 1957 m. išrinktas sovietų partijos centro komiteto prezidentu. 1960 m. perėmė iš Vorosilovo aukščiausiojo sovieto prezidiumo pirmininko (prezidento) pareigas. Šiais metais perdavė tas pareigas Mikojanui ir dirbo tik partijos sekretoriате.

Kosyginas dalyvavo pilietiniame kare, o iki 1936 m. išdirbo Leningrade tekstilės fabrike darbininku prievažiu. 1937 m. pakeltas fabriko direktorium, o 1938 m. pasidarė Leningrado vykd. komiteto pirmininku (burmistru). 1939 m. Stalinas paskyrė jį rūpintis viso krašto tekstilės. 1949 m. — ministerio pirm. pavaduotojas, po 3 metų — Rusijos min. pirmininkas. 1946 m. partijos centro komiteto kandidatas, 1949 m. narys. Stalinui išnaikinus Leningrado partinę grupę, jis išliko, bet išstumtas iš c. komiteto. 1948 m. — lengvosios pramonės ministeris. 1953 m. perėmė namų apyvokos dalykus gaminančios pramonės priežiūrą, paskui finansų ministeriją, dirbo planavimo komisijoje. 1957 m. išrinktas į c. komitetą.

Bet Vakarų spauda nelinkusi galvoti, kad Chruščiovas geruoju pasitraukė. Manoma, kad jis dėl kurių nors nesutarimų buvo pašalintas.

Taip pat manoma, kad Chruščiovo pašalinimu ir naujais paskyrimais tik prasideda nauja kova dėl valdžios.

Europos ir Amerikos spaudos nuotrupos

Nusikaltimas tebevyksta

Kai 57 Rytų Vokietijos piliečiai išsikastu tuneliu pabėgo į Vakarų, užsienų spauda vėl visuotinai pajudino tą Berlyno sienos klausimą. Štai olandų „Volkskrant“ rašo:

„Apsiriko visi tie, kurie galvojo, kad tunelių kasimas pabėgti pro Berlyno sieną jau yra praeities dalykas. 57 vyrų, moterų ir vaikų pabėgimas iš naujo parodo, kad pasiryžimas pasiekti laisvę susiranda sau kelią net ir tuomet, kai jis yra tirštai pridėliotas minų, apstatytas aliarmo sistemomis, smarkiai šaudančiais vopais ir kitokiomis gyvybei pavojingomis kliūtimis. Turint galvoje žemą pragyvenimo lygį Rytų Vokietijoje, badas ir visokie trūkumai faip pat verčia bėgti“.

Britų „The Daily Telegraph“ žmonių bėgimą sieja ir su ypatinga R. Vokietijos padėtim. Jis rašo:

„Nepaisydami visokios rizikos ir kliūčių, žmonės vis dar suranda būdų, kaip pabėgti iš zonos. Jie prasiiveržia buldozeriais, pralenda tuneliais, pabėga jėga perimtais garvežiais ir lėktuvais, o taip pat ir vagonais-šaldytuvais, pasislėpę po sušalusia mėsa. Tai yra kaina, kurią Chruščiovas moka už tai, kad vis dar tebeilaiko pavergtą R. Vokietiją. Ta kaina vis didės ir didės. Kai kiti satelininiai kraštai išsikovojo sau daugiau nepriklausomybės ir užėmė ryšius su Vakarais, Rytų Vokietija ir toliau akiai priiminėja įsakymus. Nuo krašto gyventojų izoliavęsis režimas nebetenka ryšių ir su kitais komunistiniais kraštais“.

Gal pikčiausiai dėl padėties R. Vokietijoje ta proga pasisako suomių „Hufvudsbladet“, kuris rašo:

„Tunelio įvykis, aišku, Rytų Berlynui bus smarkus smūgis. Apgalvintinas dalykas, kad to pabėgimo metu buvo nušautas R. Vokietijos pasienietis. Tai žmogiškoji tragedija, bet taip atsitiko dėl tos Ulbrichto įvestosios sistemos, pagal kurią buvo Berlyne pravesta mūrinė mirties siena. Ulbrichto samdiniai net šaltakraujiškai tiek daug jau nužudė nekaltų žmonių, kad žmonija tik pamažu tepajėgia suvokti, ko verta prie tos sienos žmogaus gyvybė. Ta Berlyno siena yra keistas ir kartu barbariškas reiškinys šių dienų vadinamajame civilizuotame pasaulyje. Ji verčia galvoti apie uždingusių įstatymus ar apie Hitlerio ir Himmlerio koncentracijos stovyklas su spygliuotomis vielomis ir sargybų bokš-

tais. Kai iki dantų ginkluoti R. Vokietijos pasieniečiai ciniškai šaudo beginklius savo tautiečius, kurių vienintelis nusikaltimas yra tas, kad jie trokšta patekti į laisvą kraštą, tai jau yra nusikaltimas prieš žmoniškumą“.

NAUJA ŠLUOTA CHRUSČIOVO VIETOJ

Kadangi Chruščiovo pasitraukimas įvyko labai staiga ir ypač paslaptinai, dėl to pasaulis netiki, kad jis tai padarė laisvu noru. Šitos minties vedamas, britų „The Guardian“ rašo:

„Maskvai niekad netrūko tarpusavio vaidams kablukų. Nesusipratimai su Kinija, ekonominė politika, atominių ginklų strategija, atoslūgis Rusijos socialiniame ir kultūriniame gyvenime — štai vis tokie dalykai, dėl kurių Maskvoje čia iškildavo nesutarimai, čia vėl atslūgdavo nuo pat 1956 m. kongreso, kai Chruščiovas pasmerkė Staliną. Visuose ginčuose Chruščiovas vis išsilaikydavo viršūnėje. Bet jis nleka-dą negalėjo pasakyti, kad partija yra su juo. Juk dar tik liepos mėn. jis įvykdė kai kuriuos pakeltimus, kad įtakingose vietose partijoje turėtų savus žmones. Brežnevas, tada pirmasis tarp Chruščiovo rėmėjų, buvo atleistas iš ceremonijoms skirtos prezidento vietos, kad dirbtų tik partijos sekretoriате. Atrodė, kad valdžia ir vėl atsidūrė sambūvio šalininkų rankose, o Brežnevas buvo numatytas Chruščiovo pėdiniu. Bet jau tada kilo klausimas, kiek jis ilgai turės kantrybės laukti tos vietos“.

PASAULYJE

— Obrigheime, Vokietijoje, bus pastatyta atominė elektros stotis, kuri bus pajėgi aprūpinti energija 600.000 gyventojų.

— Bavarijoje, Vokietijoje, geriausia karve pripažinta ūkininko Kasparo Demmelo 19 m. amžiaus „Zuzė“, kuri esanti jau davusi 100.000 kilogramų pieno.

— Praeitymis metais V. Vokietijoje prieš įstatymus nusižengė 36.406 svetimšaliai; pirmąją vietą užima amerikiečiai ir italai, paskutinė — šveicarai.

— 88 m. amžiaus amerikietis Lymanas Frainas per pustrčio mėnesio iš New Yorko į San Franciską dviračiu atliko 3.240 mylių kelionę, norėdamas įrodyti, kad ir tokio amžiaus vyrukas dar šį tą gali.

— Britanijoj kelių nelaimėse žuvo 1960 m. 6.970 asmenys, 1961 m. 6.908, 1962 m. 6.709, 1963 m. 6.922, 1964 m. per 4 mėnesius 2.220.

— Britų majoras paskelbė laikraštyje, kad moterys negali šachmatais lošti, nes jos nepajėgiančios susikaupti, tačiau turėjo savo tokį tvirtinimą atšaukti, kai pulkininko žmona iššaukė jį lošti ir jis iš eilės pralošė 3 partijas (per 40, 30 ir 20 minučių).

— 4 kartus jau buvęs našliu, dabar penktą kartą vedė 94 m. amžiaus moteriškę šimtametis italas iš Cantanzavo; pirmųjų 2 žmonių jis jau nebeatsimena mergautinių pavardžių.

— Nors Belgijoje ir dabar apie 75 proc. mokyklinio amžiaus jaunuolių neverčiami mokosi ilgiau kaip 8 metus, tačiau pagal naująjį įstatymą nuo 1965 m. teks visiems privalomai mokytis 9 metus, o nuo 1968 m. — 10 metų.

Garsina rusą, įstojusį kompartijon

(E) „Žemdirbiai stoja į TSKP“ — tokia antraštė „Tiesa“ (rugs. 11 d. 213 nr.) vilioja kolchozininkus į kompartiją. Tik pagarsintasis žemdirbys, įstojęs kompartijon, vargu ar patrauks paskui save Lietuvos laukų artojus, nes tai — po karo Lietuvoj likęs rusas Grigorijus Petrovas, gyvenęs Kriūkuos, Šakių rajone. Matyt, kompartija neturi kuo vilioti pas save ūkininkus, jei pavyzdžiu rodo rusą. Juo tik dar labiau Lietuvos valstietį nuo savęs atbaidys.

MIRĖ JONAS STONYS

J.A.Valstybėse spalio 5 d. širdies smūgio pakirstas mirė Jonas Stonys.

Nepriklausomoje Lietuvoje jis ilgus metus yra dirbęs kaip radijo pranešėjas, atitinkamų programų vedėjas ir direktorius.

Kol Vokietijoje buvo „Amerikos Balso“ lietuviškas skyrius, Jonas Stonys vėl jame dirbo.

Nusikėlęs į Ameriką, dirbo jau nebe savo specialybėje.

KINIETISKA ATOMINĖ BOMBA

Kiniečiai išsprogdino pirmąją savo atominę bombą.

XXXI TOMAS

Jau vartinėjame ir skaitinėjame Lietuvos Enciklopedijos trisdešimt pirmą tomą, kuris prasideda teleskopu ir baigiasi Tūbinėmis.

Šį tomą yra redagavęs prof. Dr. J. Puzinas, taktininkaujamais 118 bendradarbių.

Pirmasis stambesnis šio tomo liuanistinis dalykas yra straipsniai apie Žemaičių sostinę Telšius, kurie dabar turi apie 14.000 gyventojų.

Antroji vietovė — Tepliuva, miestelis Vėluvos apskrityje, kuris daugeliui gal ir negirdėtas, bet svarbus geležinkelio mazgas (vokiečiai jį vadino Tapiu, o rusai dabar Gvardejsku) ir rytus nuo Karaliaučiaus. Sena nadruvių gyvenvietė, kur didžiojo Prūsų sukilimo metu vokiečiai 1265 m. buvo pastatydinę medinę pilį.

Tilžė — sekanti vietovė, taip pat iš vakarinių pakraščiu, garsi daug kuo, o mūsų ypač atsimenama iš tų laikų, kai ten knygos ir laikraščiai buvo spausdinama ir gabenama į D. Lietuvą, kai ten darbavosi Zaunius, Jankus, Vydūnas ir kiti žymūs lietuvininkai.

Turime žemaitiškų Tirkšlių, miestelį ir valsčiaus centrą, seną vietovę ir istorijoje pasireiškusių nuo XV amžiaus. Turime taip pat žemaitiškų Tytuvėnų, tur būt, lygiareikšmius su Tirkšliais, kol atsiduriame į Tolminkiemį, nedidelę vietelę, vokiečių vadintą Tolmingkehme, vėliau Tolminkę, o rusų pavadintą Iljinskoje, o mums garsia tuo, kad ten ilgus metus išklebonavo poetas Kristijonas Donelaitis.

Trakai — didžiai istoriškai vietovė, kunigaikštis ir karališka, ir apie ją turime plačius aprašymus. Bet nuo karališkųjų Trakų užsiduriame ant nedidelio aukštai tiško Traupio, kurio 8 bajorus vis dėlto mini Lietuvos Metrika (o jie minimi, nes statė arklius Lietuvos kariuomenei). Tryškiai — irgi valsčiaus centras šiaulių apskr.

Troškūnai — paskutinioji šio tomo vietovė.

Žymieji asmenys pradedami Teodorais. Pasirodo, Lietuvos istorija žino net kelis kunigaikščius Teodorus. Pirmasis jų — Teodoras Algirdaitis, pirmasis Algirdo sūnus, valdęs kai kurias anuometinės Lietuvos žemes. Antrasis — Teodoras Kaributaitis, Kaributo Dimitro Algirdaičio sūnus, taip pat nevaldęs žymesnio vaidmens. Teodoras Karjotaitis, jauniausias Karjoto sūnus, su broliais užkariavęs ir valdęs Padolę, paveldėjęs Naugarduką, susidėjęs su Jogaila, kovojęs prieš Vytautą, pabėgęs pas vengrus ir paskui net sėdėjęs Vytauto kalėjime. Teodoras Liubartaitis, Gedimino vaikaitis, valdęs Vladimirą ir Lucką, tarnavęs Jogailai ir Vytautui, bet ir šiaurės prieš Vytautą.

Kai mūsdiški Lietuvos istorijos yra dar vis nedidelės apimtys, daugiau vadovėli-

nio pobūdžio, tai tokia istorinė medžiaga Enciklopedijoje, tur būt, vienintelis lietuviškas šaltinis. Dėl to, sakytum, tie, kurie nori suvirkinti ko daugiausia lietuviškų žinių, o dar kažkaip atžagariai laikosi dėl Enciklopedijos, yra tikro nesusiiprati-

mo skelbėjai. Su keliais Tercijonais (Laurynu, Vincu ir Ona Putvinskaitė - Tercijonienė) grįžtama į šiuos laikus. Toliau visa grupė Tūbiūnų, du broliai Tilvyčiai (kunigas Juris, didelis veikėjas ir poetas, ir Teofilis, dabar smarkus bolševikas, taip pat poetas), Juozas Tininis, Juozas Tysliava, poetas ir žurnalistas, V. Tysliavienė, didikai Tiškevičiai, apie kurių net 28 paduodama žinių, Tizenhauzai, J. Toleikis, Tolischus, Toliušiai, kurių Zigmą išspausdintą fotografiją (apsiželdinęs barzda Sibire šiais tragiškais lietuviams laikais), Tomaševičius, Tomkus, Tonkūnas, trys Tornau, istorikas kun. J. Totoraitis, Trakis, Trečiokai (bent 8), Trimakai (3). Į pačią tomo pabaigą turime J. Tūbelienę ir J. Tūbelį, buvusį Lietuvos ministerį pirmininką.

Iš kitų dalykų sportu besidominčiųjų dėmesį, aišku, patrauks tenisas, kiek jame lietuvių reikišė. Terminologijos dalykai bus įdomūs, kas mėgsta parašyti ar išsiaiškinti, kaip čia tie visokios žodžiai sudarinėjami ir kaip tas reikalas buvo tvarkomas Lietuvoje. Tėvavardžių klausimas jau be išimties visiems įdomus. O kas yra ir buvo ta Tėvynės Mylėtojų Draugija, kas joje reikišė ir ką padarė? „Tėvynės Sargas“ — vienas pirmųjų mūsų laikraščių. Kas yra tėviškė? Kas žinoma apie tiltus Lietuvoje nuo senų senovės? Kada ir kuriam reikalui buvo įsteigta Tyrimų laboratorija? Kokius darbus yra atlikę ir atlieka Toronto lietuvių kolonija? Kas gi tie trakėnai? Nuo kada Lietuvoje žinomi tribunolai ir kokie yra buvę jų uždaviniai?

Tai stambiausieji ir stambesnieji lietuviški dalykai, kurie aprašomi šiame Enciklopedijos tome.

Dar keletas turtingų tomų, ir jau turėsime savo knygų lentynose visą tą liuanistinį turtą.

K. Abr.

„Lietuviškosios“ enciklopedijos redaktorius — rusas

(E) Iš rugsėjo 26 d. „Tiesoje“ paskelbtos užuojautos matyti, kad Vilniuje jau ilgesni laiką rengiamos „Mažosios lietuviškosios tarybinės enciklopedijos“ redakcijos vyresniuoju redaktoriumi buvo neseniai miręs rusas Petras Ivanovas. Vilniaus spauda anksčiau pranešė, kad „Maž. enciklopedijos“ pagrindinis tikslas — „visapusiškai marksistiškai nušviesti istorinį lietuvių tautos vystymąsi...“

JAUNIMO KLAUSIMAI

JAUNIMĄ GALIMA BAUSTI UŽ LIETUVIŲ KALBOS NEVARTOJIMĄ

Lietuviais turime išlikti amžinai!

(iš jaunimo diskusijų Los Anželėje)

— Kaip ilgai išliksime lietuviškai, atitrukę nuo savo Tautos kamieno, gyvendami tolimuose užsieniuose?

Daug kas apie tai pagalvoja. Iš Lietuvos atvykusieji lietuviškai ne tiek nesiruošia nutausti ir beveik visi namuose kalba vien tik lietuviškai.

Bet kaip jų vaikai?

Šiuo klausimu Los Anželėje, Calif., įvyko net dvi diskusijos, 1964 m. spalio 3 ir 4 dienomis, skirtingose vietose, skirtingiems kalbėtojams dalyvaujant. Pagrindiniai kalbėtojai buvo jaunimas. Spalio 3 d. apie 30 metų amžiaus (Lietuvą dar prisimena, nors išsimokslino užsieniuose), o spalio 4 d. kalbėtojų dauguma apie 20 metų amžiaus, jau neprisimenantį Lietuvos. Visi baigusieji universitetus, turintieji geras darbus. Vieni daugiau dalyvaujantieji lietuviškai veikime, kiti mažiau.

Visus pokalbius, mintis atpasakoti užimtų per daug laiko. Pateikiama keletą minčių, girdėtų ar akcentuotų tuose lietuviško jaunimo pokalbiuose. Pokalbiai — diskusijos buvo vieši, dalyvaujant šimtam klausytojų.

Pats jaunimas neabejotinai pasisakė norį išlikti lietuviškai. Kodėl? Daug priežasčių. Pavyzdžiui, jie jautęsi savo tėvų ir jų tėvynės Lietuvos išdavikais, jei namuose pradėtų kalbėti nelietuviškai; jie negalėtų nusigėžti nuo lietuvių draugų ir pasirinkti amerikiečius ar svetimuosius. Jie jaučia visą lietuvių tautą kietai, įtemptai kovojant dėl savo nepriklausomybės, dėl savo tautinės garbės, ir prie tos kovos jau nima noriai dedasi. Jaunimas žino lietuvių kultūros pranašumą visoje eilėje sričių, ir tuo jie didžiuojasi. Nori geriau pažinti lietuvišką kultūrą, nori daugiau žinoti apie Lietuvą. Lietuvą mylėti galima jos nemačius, bet apie ją daug, išsamiai žinant, pažįstant jos istoriją, literatūrą, kalbą, meną, muziką, papročius, tautosaką ir t.t. Visad galima studijuoti ir net užsienio literatūroje rasti retų, lietuviams brangių žinių.

Lietuvių išsaugojimui pats jaunimas siūlė nepaklusnius vaikus bausti klupdant ar net mušant. Sulaukusieji keliolikos metų, turėtų būti nuolatinėje tėvų globoje tau tina prasme. Jaunimą būtina iš kūdikystės mokyti poterių lietuviškai. Nusiskusta, kad to nėra Los Angeles vadinamoje lietuvių parapijoje, nes čia net lietuvių vaikai mokomi maldų angliškai, ir tą išdavikiškumą atlieka „lietuviškos“ seselės — vienuolės. Lietuviškai kalbėti, skaityti, rašyti vaikai turi būti išmokomi namuose. Kalbėti ge-

KRISTUS KARALIUS

Paskutinį spalio mėnesio sekmadienį Katalikų Bažnyčia švenčia Kristaus Karaliaus šventę.

Galimas daiktas, kad daugelis net iš vadinamųjų tikinčiųjų nepastebės tos šventės ir neatkreips į ją dėmesio. Tas sekmadienis jiems, kaip ir visi kiti sekmadieniai: poilsio, pramogų, o gal ir nuodėmės diena.

Jie panašūs į tuos Jeruzalės vyresniuosius, kurie visomis priemonėmis stengėsi Kristų pasmerkti ir šaukė: Mes neturim kito karaliaus, tik tai ciesoriai! (Jo. 19,15). Romos ciesorių jie buvo priversti pripažinti, nes jis turėjo tvirtą ranką; Jėzus gi nepripažino, kadangi Jis buvo ne prievartos, o tiesos karalius.

Jie panašūs į Pilotą, kurs tardyme klausė Jėzų, ar Jis esąs karalius. Jėzus jam atsakė: „Tū pats sakai, aš esu karalius. Aš tam gimiau ir atėjau į pasaulį, kad liudyčiau apie tiesą: kiekvienas, kurs yra iš tiesos, klausio mano balso“ (Jo. 18,37). Pilotas būtų atkreipęs dėmesį į politinį karalių, tiesos gi karalius jam neįdomus; jis tik skeptiškai pastebėjo: „Kas yra tiesa?“

Ir nors matė Jėzus nekaltumą, nedarė daug pastangų Jį išteisinti ir paleisti. Kristaus karalystė ne iš šio pasaulio, kaip Jis pats pareiškė (Jo. 18,36). Todėl ne nuostabu, kad Jo nepažįsta ir nepripažįsta tie, kurie tik šį pasaulį pripažįsta ir tik šio pasaulio galūnoms lenkiasi.

Tiesą sakant, Kristui ir nereikia, kad žmonės Jo karaliaus titulą pripažintų, nes tą titulą Jis ne iš žmonių gavo. Jis jau iš savo esmės turi neribotą valdžią ir galią: kaip Dievas, Jis yra visagalis pasaulio Viešpats; kaip Atpirkėjas, Jis yra dieviš-

rai, ne bausis žargonu. Lietuvių jaunimui reikia sudaryti palankiausias sąlygas bendrauti su lietuvių jaunimu. Jis tarpusavyje privalo kalbėti tik lietuviškai. Kitaip prasižiojantieji turi būti baudžiami ar išvejami lauk.

Pripažįsta, kad dalis priaugančių atkris nuo savo tautos, taps išgamomis. Bet kadangi vis yra prieauglio, tai **Lietuvių Tautą užsienyje niekad nesibaigs, gyvens per amžių amžius.**

Jaunimas pageidavo glaudesnio bendravimo su vyresniaisiais ir mažesnio laispi-nimo. Visi mes esame lygūs lietuviškai, ar 18, ar 80 metų. Visiems tenka lygios pareigos lietuviškumui.

Kęstutis Gardinas

kosios malonės šaltinis ir antgamtiškojo žmogaus gyvenimo davėjas; Kaip Bažnyčios įsteigėjas ir Galva, Jis yra aukščiausias joms valdytojas, nuo kurio visa priklauso.

Kristus priskiria sau karaliaus titulą. Priskiria sau ir neribotą valdžią: prieš užžengdamas į dangų, Jis paliepė apaštalam: „Man duota visa valdžia danguje ir žemėje. Eikite tat ir mokykite visas tautas, krikštindami juos... ir mokydami juos laikyti visa, ką tik esu jums įsakęs“ (Mt. 28,18,20).

Tai kalbėdamas, Kristus jau žinojo, kad ne visi apaštalo skelbiamąjį mokslą priims. Vieni tikės, bus pakrikštyti ir bus išganyti; kiti gi netikės ir galų gale bus pasmerkti (Mork. 16,16). — Kristaus karalystė nėra prievartos; žmonės laisvi priimti Jo mokslą ar nepriimti, pripažinti Jo aukščiausiąją karališką valdžią ar nepripažinti, pasirinkti sau išganyką ar pasmerkimą. Ir tik laisvai pasirinkę pasmerkimą bus pasmerkti.

Kristaus karaliaus šventės prefacioje pabrėžiama dvasinė, ne šio pasaulio, Kristaus valdžia: tai tiesos ir gyvybės karalystė, šventumo ir malonės karalystė, teisybės, meilės ir taikos karalystė. Žinoma, ji nesuprantama tiems, kurie, kaip Pilotas, nepripažįsta nei tiesos, nei šventumo, nei teisybės, nei meilės; ji nesuprantama ir tiems, kurie, kaip Jeruzalės vadai, tik žemišką Romos ciesoriaus valdžią pripažįsta tikra valdžia.

Tačiau Kristus yra karalius: karalius net ir tų, kurie Jo nepripažįsta!

Kunigas Vincas

LIETUVISKOS PAMALDOS

ROCHDALE — spalio 25 d., 12 val.
WOLVERHAMPTON — spalio 25 d., 11 v.
St. John's Square.

STRAIPSNIS APIE VASARIO 16 GIMNAZIJĄ

Rugsėjo 30 d. vokiečių „Allgemeine Zeitung Mannheim“ išspausdino mokytojo Fr. Skerio straipsnį apie Vasario 16 Gimnazijos rūmų statybą.

Autorius nupasakoja lietuvių bendruomenės padėtį pokario Vokietijoje, supažindina su anuometiniais mokyklų skaičiais ir Vasario 16 Gimnazijos istorija ir kas kiek lėšų duoda Gimnazijos rūmams statyti.

Klaipėdoje marksizmo — leninizmo universitetas

(E) Šalia kitų pavergtos Lietuvos miestų, pastaruoju metu ir Klaipėdoje iškilmingai atidarytas marksizmo — leninizmo universitetas. Džiaugiamasi, kad tą agitacinę mokyklą lankysią apie 400 žmonių.

KRISTIJONO DONELAČIO

META I

(5)

Tiesa, K. Donelaičio vaizdas epiškas, sakytume, objektyvus, o Ig. Šeinius — lyriškas, subjektyvus. K. Donelaitis atrodo kaip ramus fotografas, gal būt, kopijuotojas; Ig. Šeinius — kaip tapytojas, eksperimentalistas, susiinteresavęs stebėtojas. Tačiau, nežiūrint to, K. Donelaičio kūrinys bitės ir kitokie vabzdžiai tarsi įgauna specifinį, sakytume, donelaitišką charakterį: jie gyvena tartum žmonės, turi savo rūpesčių ir darbų, užsidirba duoną, o Ig. Šeinius „Vasaros vaišėse“ vabzdžiai, tiesa, taikliai charakterizuoti, bet jų pasaulis taip ir lieka svetimas, nepažįstamas.

K. Donelaičio paukščių pasaulį galima lyginti su A. Baranauko „Anykščių šilelio“ paukščių gyvenimu:

K. Donelaitis rašo:
Gegužės ir strazdai, sumišai lakstydami,
žaidė
ir Sutvertojį, linksmai rykaudami, gyrė.
Kregždės su lengvais sparnais aukštai pasikėlė
irgi bešūtydamos, nei kulkos, šaudė
per orus,
o paskui valgius prastus be privrovų valgė
ir pasivalgiusios pliuškėjęs pasakė savo.
— — — — —
Bet lakštingala, dar ikiol kytriai pasisielpus,
laukė vis, iki kožnas bus savo dainą pa-
baigęs.
Todėl ji paskiaus kasmets vis pradeda
šūkaut
ir nakties čėse, kad sviets jau miegt įsi-
gužtes,

sav viena tamsoj budėdama garbina Dievą —
o išaušus jau, kad mes iš patalo keliam,
kartais budina mus ir mūsų linksmina širdis.

A. Baranaukas „Anykščių šilelyje“ rašo:
Dagiliai, pečialandos, strazdeliai, čyžy-
los,
kėkštai, šarkos ir kitos, vis saviškai gieda;
toj juokias, toj vaitoja, o toj niekus klieđa;
o už visus viršesnis lakštingalės balsas: pilnas, skardus, griausmingas ir, taip sakyk, skalsus:
skamba, užia per krūmus, ir vis kitaip mainos,
ir vis dūšion intsminga — lyg Lietuvos dainos.

Jau iš karto galima pastebėti ne mažą skirtumą tarp K. Donelaičio ir A. Baranauko paukščių pasaulio vaizdavimo. K. Donelaičio paukščiai, atrodo, gyvena tartum žmonės: jie žaidžia, Sutvertoją giria, prisišaudžiusios ore valgo prastus valgius ir sočios pasaką seka. A. Baranauko paukščiai gyvena šalia žmogaus, „saviškai gieda“, ir žmogus gali pasigėrėti tikrai nebūlia jų giesme arba sugauti jų giesmės nuotaiką (juokias, kvatoja, niekus klieđa), bet ne turinį.

Įasmėnines gyvąją gamtą, taigi ir paukščius, K. Donelaitis patampa tartum jų draugu ir labai familiariai su jais pasikalba, atsidamas jų gyvenimą gražių pavyzdžių žmogui. Ypačiai jis susižavėjęs kuklia, paprasta paukšte — lakštingala;

Ale sakyk, gaidel! dėl ko tu vis pasislėpus
ir, kad pradeda temt ar naktį, paderi šūkaut?
Kodėl tu taip didiai slapais su pasaka savo?

— — — — —
O kad kartais kobotą mes tavo pamatom,
tai tu mums, nei žvirblis būriškas, pasirodai.
Tu sermėgų poniškų, puikiai padarytų,
ir žiūponiškų turbonų niekini rėdą;
bet vis, nei būrka, prastai viešėdama, čiauški.

Maža to: K. Donelaitis tėviškai pataria, kad ji neužmirštų pavalgyti ir nuolat turėtų jėgų giesmėi:

Tikt n'uzmiršk, gaidau! per daug giedodama, valgyt.
Imk drąsa, nečėdyk, kas mums birbina galvas.
Valgyk sav sveika, kad nori, vabalą margal
Valgyk girkvabalius, muses ir dyviną žjoğal!

Panašiai K. Donelaitis traktuoja ir gandrų porą, ir erelį, ir visą paukščių šeimyną, susirinkusią aptarti praleistos žiemos negandus. Jie dirba, stato namus, tariasi kaip žmonės, ir skaitytojas turi geros progos puikiai įsijausti į jų gyvenimą.

I gamtą K. Donelaitis žiūri esteto ir moralisto akimis. Kaip estetas, gamtoje jis mato nepaprastą grožį, darnumą; kaip moralistas, gamtoje jis įžvelgia tikslingumą, kuklumą, santūrumą.

Vaizduodamas vasarą, poetas Lauro lūpmis piešia spalvingą, plastišką peizažą: **Ve!** kaip vėl aukštyn saulelė kopti paliovė
ir, aukščiaus savo žerintį nuritusi ratą,
ant dangaus išgaidrinto sėdėdama, žaidžia.
Ve! kaip jos skautums, kūrendams žiburį karštą,
žemės vainikus pamaži jau pradeda vytint.

Ir grožybės jų puikias su pašaru maišo. Tačiau tučiuojau K. Donelaitis į besikeliantį gamtos vaizdą žvilgtelį moralisto akimis ir praveda analogiją tarp „amžio veikalo“ ir žmogaus gyvenimo trapumo:

Ak, tariau, kaip visai n'efekings mūsų veiklas amžio.
Mes silpni daiktai, kaip švents mums praneša Dovyds,
nei žolelės ant laukų, dar augdami žydin.

Kožnasviens žmogus užgimdams pum-purui lygus,
iš kurio žiedelio jo pirmiaus išsilukštin,
ik po tam jis, peržydėjęs ir nusirėdęs, užaugin vaisius ir amžį savo pabaigia.
Taip, iš viso taip, ir mums biedniems pasidaro.

Panašią analogiją K. Donelaitis praveda ir tarp lakštingalos bei kitų paukščių ir žmonių (Pavasario linksmybėse), suformuluodamas taiklų moralą:

Tu, niekings žmogau! Mokinkis čia pasikakint,
kad tav kartais tropijas skūpai prisivalgyt.

Į paukščius žiūrėk! — — —
Ką gi estetas K. Donelaitis mato lytingo rudenio metu? Ar ir „mirusiojo žemėj“ jis mato kokio nors grožio?

Poetas, kaip iš viso kūrinio matyti, yra didelis saulės adoratorius. Kol saulė šviečia ir šildo, kol jos spinduliai gaivina žoles ir gyvius, — Donelaitis visa kuo geris. Rudenio tačiau jis nemėgsta: tada saulė „nuo mūs atstodama ritas“, o „šešėliai vis ilgn kasdien išsitiesia“. Ruduo jam pri-mena senatvę, ir poetas pradeda gyventi pavasario reminiscencijomis:

Ak, kur dingot, giedrios jūs gi pavasario dienos,
kaip mes, pirmąsyk stubos atverdami langus,
šildantį šiltos saulelės spindulį jautėm?

Šitokia įtaiga veikia ir skaitytojus, kuriems, be to, dar pateikiami šiurpūs ir sustirinti rudenio vaizdai. Dėl to, kaip po šviesaus ir iškilmingo „Te Deum“ mirties kvapu pradeda dvelkti gedulingas „Requiem“, taip po Donelaitį žavėjusių puikių pavasario ir vasaros vaizdų iškyla nuogo ir apskarusio rudenio reljefiški vaizdai: Krūmus ir girias linksmas jau giltinė suka,
ir grožybės jų gaišin draskydama vėtra.

— — — — —
— — — — —
— — — — —
tos vietelės jau visur taip nusirėdė,

(Bus daugiau)

Lietuva - pasaulio nugalėtoja

(Tęsinys iš pr. nr.)

Kas tie nenugalimieji lietuviai?

Visų pirma — visa lietuvių tauta. Iš jos jie išaugo. Rinktinė vadovavo, ją treniravo lietuviai. Daug tūkstančių dolerių kelionei ir kt. suaukojo įvairiausi lietuviai, svetimųjų trukdomi.

Tačiau iš tos didžiosios lietuvių masės reikia kiti kuriuos išskirti:

Juozas Bačiūnas (J.J. Bachunas) stipriausiai idėjiškai, organizaciškai, doleriais parėmęs 1959 ir 1964 metų lietuvių krepšinių didžiąsias keliones. Jis yra žinomas JAV-ių lietuvių veikėjas, įvairių gražių lietuviškų sumanymų konkretus ramslis, didžiai gerbiamas senesnės kartos lietuvis.

Vladas Adamkavičius 1959 ir 1964 metų kelių pagrindinis organizatorius, kelių vadovas. Populiariausias JAV-ių lietuvis, nes 1964 metų Lietuvos Bendruomenės rinkimuose gavo daugiausia balsų. Didelis lietuvių patriotas, nuostabiai korektiškas, pulkus veikėjas, sportininkas iš nepriklausomos Lietuvos laikų. Dipl. inžinierius. Gyvena Chicago, Ill.

Vytautas Grybauskas, gimęs 1922 balandžio 3 d. Lietuvoje. Veiklus sportininkas nuo gimnazijos laikų nepriklausomoje Lietuvoje. Vienas geriausių lietuvių krepšinių trenerių, treniravęs gerasias Prancūzijos komandas, vadovavęs lietuvių sportininkų vienietams Vokietijoje, JAV-se. Lietuvių krepšinių komandų treneris 1959 ir 1964 metų didžiosiose kelionėse į Pietų Ameriką, Australiją, Kanadą ir JAV-se.

Dr. Remigijus Gaška, kelionėse po Pietų Ameriką korespondentas, kelionėse po Australiją — teisėjas, apvaldęs imtynėms linkusius australiečius krepšinininkus. Pažiojęs vadovavo visai lietuvių rinktinėi.

Jonas Šoliūnas žurnalistas, meistrėškiai aprašinėjęs visas Amerikos lietuvių krepšinių žaidynes Australijoje. Jo dėka laisvame pasaulyje gyvenantieji lietuviai buvo puikiai informuoti apie didžiulius lietuvių laimėjimus Australijos ir Kanados žemėse.

Algimantas Varnas, g. 1940 m. gegužės 14 d. Lietuvoje. 1959 ir 1964 metų lietuvių krepšinių rinkinių dalyvis, vienas geriausių mūsų žaidėjų. 1964 metų liet. rinktinės kapitonas. Įvairių lietuvių sporto klubų narys, žaidęs su Toronto Aušra, Clevelando Žaibu, Detroito Kovu, Waterbury Gintaru. 1959 m. kelionėse po Pietų Ameriką jo įmestų taškų vidurkis 23. Jo baimindamiesi ir drauge gerbdami Pietų Amerikos vietiniai sportininkai jį praminė „Astro Maximo“. Jis yra 6 pėdų 2 inčų aukščio, sveria 185 svarus.

Pranas Čekauskas, g. 1940 m. rugpjūčio 12 d. 6 pėdų ir pusės inčo aukščio, 195 svaro. Detroito lietuvis. Visų daugiausia taškų pelnė 1964 metų Amerikos lietuvių krepšinių rinktinėi. Vienas geriausių JAV-ių žaidėjų.

Edvardas Modestavičius, g. 1943 m. rugsėjo 9 d. Clevelando lietuvis. 6 pėdų 4 inčų, 180 svarų. Vienas geriausių lietuvių krepšinių, paskutinėse sekundėse išlyginęs rezultatą prieš Kanados rinktinę, o pratęsimе lietuviai, „žaisdami kaip ne šios žemės žmonės“, kanadiečiams priekrovė 17 taškų, laimėdami ar tik ne pačias svarbiausias 1964 metų krepšinio rungtynes, stebint tūkstančiams Kanadoje gyvenančių lietuvių, kurie iš džiaugsmo taip prašaukė gerkles, kad sekančią dieną negalėjo žodžio ištarti.

Toliau 1964 metų Amerikos lietuvių rinktinės krepšinių dalyvius surašau alfabetine eile:

Andrius Adzima, g. 1936 m. vasario 2 d. 6 pėdų 7 inčų, 217 svarų. Didžiūojasi jo seneliu išaugota senu lietuviška-dzūkiska pavarde, Zaidžia Waterburio Gintare.

Valteris Bažėnas, g. 1946 m. rugpjūčio 11 d. 6 pėdų 1 inčo, 176 sv. Waterburio Gintaras.

Algis Jankauskas, g. 1941 kovo 2. 6 pėdos 2 inčai, 180 svarų. Toronto Aušroje pradėjo žaisti 1956. Dabar gyvena Los Angeles, Calif.

Lariūs Jesevičius, g. 1943 kovo 20. 6 pėdos 8 inčai, 225 svarai. Priklauso Čikagos sporto klubui Lituanicai.

Algis Motiejūnas, g. 1942 sausio 21. 6 pėdos 1 inčas, 175 svarai. Clevelando Žaibas.

Vilius Sedlickas, g. 1941 kovo 25 d. 6 pėdos 5 inčai, 205 svarai. Toronto Aušra.

RAŠO ALGIRDAS GUSTAITIS

Edmundas Šilingas, g. 1944 liepos 18. 6 pėdos 5 inčai, 210 svarų. Clevelando Žaibas.

Edvardas Slomėniskas, g. 1943 vasario 13. 6 pėdos 11 inčų, 240 sv. Waterburio Gintaras.

Drauge po Australiją keliavo spaudos bendradarbis **Petras Petrutis**. Jis tenai su-negalavo. Vis tiek žada dar parašyti.

„Nepriklausomai Lietuvai“ Kanadoje atstovavo **Jonas Bulionis**. Jo reportažai paleisti tame laikraštyje.

Kaip žiūrovas mūsų sportininkus lydėjo Los Angeles, Calif., gyvenantis Gintautas Vitkus. Kaip 1959 m. iš Pietų Amerikos, taip ir šiemet kai kurių rungtynių sandraukas siuntė šių eilučių autoriui. Jomis buvo dalijamasi su lietuviška spauda, neturėjusia savo korespondentų.

Australijos lietuvių spauda turėjo savo korespondentus. „Mūsų Pastogei“ atstovavo Ant. Laukaitis.

Esame pasipiktinę amerikiečių spaudos ignoracija

Mūsų čia labai trumpai suminėtas Amerikos lietuvių krepšinių keliones 1959 m. į Pietų Ameriką, 1964 m. į Australiją įvykdė daugiausia JAV-ių lietuviai, JAV-ių piliečiai. Su neįmanomu sulaikyti kartėliu reikia pasakyti, kad šių didžiųjų kelių stengėsi „nepamatyti“ amerikoniškoji JAV-ių spauda, kuri niekad nepraleidžia progos pasigarsinti esanti laisva, objektyvi, puikiai ir net geriausiai pasaulyje informuota.

Apie minėtas keliones didžioji JAV spauda buvo pilnai, visapusiškai apžiūsta. Sakysime, prieš 1964 m. kelionę į Australiją, grįžtant iš ten Los Angelese veikiantis tai kelionei remti Komitetas paruošė ir išsiuntinėjo visiems didesniams laikraščiams, visoms radijo, televizijos stotims, visoms žinių agentūroms, didiesiems amerikiečių žurnalistų klubams išsamią suglaustai, objektyviai parašytas žinias.

Deja, Los Angelese amerikiečių spauda apie tai nepaskelbė nė vienos eilutės. Aš pats valandų valandoms skambinau, kalbėjau su įvairiais amerikiečių redaktorais. Ar jie taip sukomunistėjo, ar jie to-

kie fanatikai ar pan., bet kai tik išgirdavo ar perskaitydavo ne amerikonišką pavardę, laimėjimus ne jų — amerikiečių, — bet lietuvių garbei, reikalą berniškai grubiu būdu užraudavo.

Teisybės labai esu priverstas tai viešai paskelbti, kad ateityje reikiama asmenys žinotų esamąją padėtį.

Ko pageidaujame?

Minėtųjų kelių dokumentinių leidinių. Tikrai galima, iki šiol dar neišleista 1959 metų kelionės po Pietų Ameriką knyga. Iškarpu mūsų kišenės? Visų biznierių vis tiek neišlaikysime, ir mums nėra ko būtinai persistengti.

Aš sakyčiau, kad knyga vis dėlto būtų pati geriausia dovana. Kokia knyga? Čia jau kiekvienas pats galėtų apsispręsti. Tik svarbu, kad apsispręstų ir nebeperktų jau tų pigių atvirukų, iš kurių gavėjui jokios naudos ir malonumo.

• • •

Tiems, kurie turi anglų ar angliškai mokančių kitataučių gerų bičiulių, dėl kalėdinių dovanų nėra ko svyruoti. Tokių, atrodo, mes jau turime labai gražių. Ypač tiems atvejams, kai tie mūsų bičiuliai yra šviesūs žmonės.

• • •

Duokime jiems dovanų kokią nors jau angliškai perversstą lietuvišką knygą!

Kai kas, gal būt, dar svarstys, ar ne geriau būtų padovanoti arklį... Ne, aš čia tik juokauju dėl to arkliaus. Mielas gyvulys, bet kur gi jį dėti, ypač miestuose? Nėra ko nešti nei pirštinių, nei nosinių ar skaručių, nei megztinių ar batų, nes dirbantieji tokiais dalykais ir patys apsirūpina. Išsidukšės ir kvepalų buteliukas.

Todėl duokite tiems savo bičiuliams knygų! Jūsų pasiūstusius sveikinamuosius atvirukus po Kalėdų jie tikrai išmes. Dražiai susinešos. O jeigu jie šviesūs žmonės, tai knygą pasidės ir išlaikys visą amžų ir visą savo amžių, kai tik pakilos knyga, minės ir jus ir prisimins, kas rašoma.

• • •

Nenoriu būti tuščias agitatorius, dėl to pakalbinau Lietuvį Namų Akc. B-vės Administraciją, kad ji sutiktų patalpinkauti visiems tiems, kurie šitokiam dovanų reikalui (ar net ir sau) norėtų įsigyti lietuviškų knygų anglų kalba. Gavau nuosirdų sutikimą. Tur būt, visiems aišku, kad be tokio tarpininkavimo sunkoka panašias knygas įsigyti. Daugumas jų yra leistos JAV. Norint užsisakyti, reikia rasti būdų pinigams pasiųsti.

O dabar atsiųskite tik pinigų, nurodykite, kurias knygas norite gauti, Lietuvį Namų Akc. B-vės atliks tą tarpininkavimo darbą, ir knygas jūs gausite tiesiog iš leidyklų.

• • •

Kokias knygas galima būtų užsisakyti ir kokios jų kainos?

Jeigu tie šviesūs, angliškai mokantieji kitataučiai turi vaikučių pupuliukų, tai jiems juk visada tiktų Stp. Zobarsko pasaka, kuri angliškai yra pavadinta „In Quest of Nine Brothers“, versta Danguolės Sealey. Kaina 5 šil.

Iš dalies tiems pat vaikučiams, o iš dalies ir suaugusiems labai tiktų gražiai iš-

• • •

Kokias knygas galima būtų užsisakyti ir kokios jų kainos?

Jeigu tie šviesūs, angliškai mokantieji kitataučiai turi vaikučių pupuliukų, tai jiems juk visada tiktų Stp. Zobarsko pasaka, kuri angliškai yra pavadinta „In Quest of Nine Brothers“, versta Danguolės Sealey. Kaina 5 šil.

Iš dalies tiems pat vaikučiams, o iš dalies ir suaugusiems labai tiktų gražiai iš-

• • •

Kokias knygas galima būtų užsisakyti ir kokios jų kainos?

Jeigu tie šviesūs, angliškai mokantieji kitataučiai turi vaikučių pupuliukų, tai jiems juk visada tiktų Stp. Zobarsko pasaka, kuri angliškai yra pavadinta „In Quest of Nine Brothers“, versta Danguolės Sealey. Kaina 5 šil.

Iš dalies tiems pat vaikučiams, o iš dalies ir suaugusiems labai tiktų gražiai iš-

• • •

Kokias knygas galima būtų užsisakyti ir kokios jų kainos?

Jeigu tie šviesūs, angliškai mokantieji kitataučiai turi vaikučių pupuliukų, tai jiems juk visada tiktų Stp. Zobarsko pasaka, kuri angliškai yra pavadinta „In Quest of Nine Brothers“, versta Danguolės Sealey. Kaina 5 šil.

Iš dalies tiems pat vaikučiams, o iš dalies ir suaugusiems labai tiktų gražiai iš-

• • •

Kokias knygas galima būtų užsisakyti ir kokios jų kainos?

Jeigu tie šviesūs, angliškai mokantieji kitataučiai turi vaikučių pupuliukų, tai jiems juk visada tiktų Stp. Zobarsko pasaka, kuri angliškai yra pavadinta „In Quest of Nine Brothers“, versta Danguolės Sealey. Kaina 5 šil.

Iš dalies tiems pat vaikučiams, o iš dalies ir suaugusiems labai tiktų gražiai iš-

• • •

Kokias knygas galima būtų užsisakyti ir kokios jų kainos?

Jeigu tie šviesūs, angliškai mokantieji kitataučiai turi vaikučių pupuliukų, tai jiems juk visada tiktų Stp. Zobarsko pasaka, kuri angliškai yra pavadinta „In Quest of Nine Brothers“, versta Danguolės Sealey. Kaina 5 šil.

Iš dalies tiems pat vaikučiams, o iš dalies ir suaugusiems labai tiktų gražiai iš-

• • •

Kokias knygas galima būtų užsisakyti ir kokios jų kainos?

Jeigu tie šviesūs, angliškai mokantieji kitataučiai turi vaikučių pupuliukų, tai jiems juk visada tiktų Stp. Zobarsko pasaka, kuri angliškai yra pavadinta „In Quest of Nine Brothers“, versta Danguolės Sealey. Kaina 5 šil.

Iš dalies tiems pat vaikučiams, o iš dalies ir suaugusiems labai tiktų gražiai iš-

• • •

Kokias knygas galima būtų užsisakyti ir kokios jų kainos?

Jeigu tie šviesūs, angliškai mokantieji kitataučiai turi vaikučių pupuliukų, tai jiems juk visada tiktų Stp. Zobarsko pasaka, kuri angliškai yra pavadinta „In Quest of Nine Brothers“, versta Danguolės Sealey. Kaina 5 šil.

Iš dalies tiems pat vaikučiams, o iš dalies ir suaugusiems labai tiktų gražiai iš-

• • •

Kokias knygas galima būtų užsisakyti ir kokios jų kainos?

Jeigu tie šviesūs, angliškai mokantieji kitataučiai turi vaikučių pupuliukų, tai jiems juk visada tiktų Stp. Zobarsko pasaka, kuri angliškai yra pavadinta „In Quest of Nine Brothers“, versta Danguolės Sealey. Kaina 5 šil.

Iš dalies tiems pat vaikučiams, o iš dalies ir suaugusiems labai tiktų gražiai iš-

• • •

Kokias knygas galima būtų užsisakyti ir kokios jų kainos?

Jeigu tie šviesūs, angliškai mokantieji kitataučiai turi vaikučių pupuliukų, tai jiems juk visada tiktų Stp. Zobarsko pasaka, kuri angliškai yra pavadinta „In Quest of Nine Brothers“, versta Danguolės Sealey. Kaina 5 šil.

Iš dalies tiems pat vaikučiams, o iš dalies ir suaugusiems labai tiktų gražiai iš-

• • •

Kokias knygas galima būtų užsisakyti ir kokios jų kainos?

Jeigu tie šviesūs, angliškai mokantieji kitataučiai turi vaikučių pupuliukų, tai jiems juk visada tiktų Stp. Zobarsko pasaka, kuri angliškai yra pavadinta „In Quest of Nine Brothers“, versta Danguolės Sealey. Kaina 5 šil.

Iš dalies tiems pat vaikučiams, o iš dalies ir suaugusiems labai tiktų gražiai iš-

• • •

Kokias knygas galima būtų užsisakyti ir kokios jų kainos?

Jeigu tie šviesūs, angliškai mokantieji kitataučiai turi vaikučių pupuliukų, tai jiems juk visada tiktų Stp. Zobarsko pasaka, kuri angliškai yra pavadinta „In Quest of Nine Brothers“, versta Danguolės Sealey. Kaina 5 šil.

Iš dalies tiems pat vaikučiams, o iš dalies ir suaugusiems labai tiktų gražiai iš-

• • •

Kokias knygas galima būtų užsisakyti ir kokios jų kainos?

Jeigu tie šviesūs, angliškai mokantieji kitataučiai turi vaikučių pupuliukų, tai jiems juk visada tiktų Stp. Zobarsko pasaka, kuri angliškai yra pavadinta „In Quest of Nine Brothers“, versta Danguolės Sealey. Kaina 5 šil.

Iš dalies tiems pat vaikučiams, o iš dalies ir suaugusiems labai tiktų gražiai iš-

• • •

Kokias knygas galima būtų užsisakyti ir kokios jų kainos?

Jeigu tie šviesūs, angliškai mokantieji kitataučiai turi vaikučių pupuliukų, tai jiems juk visada tiktų Stp. Zobarsko pasaka, kuri angliškai yra pavadinta „In Quest of Nine Brothers“, versta Danguolės Sealey. Kaina 5 šil.

Iš dalies tiems pat vaikučiams, o iš dalies ir suaugusiems labai tiktų gražiai iš-

• • •

Kokias knygas galima būtų užsisakyti ir kokios jų kainos?

Jeigu tie šviesūs, angliškai mokantieji kitataučiai turi vaikučių pupuliukų, tai jiems juk visada tiktų Stp. Zobarsko pasaka, kuri angliškai yra pavadinta „In Quest of Nine Brothers“, versta Danguolės Sealey. Kaina 5 šil.

Iš dalies tiems pat vaikučiams, o iš dalies ir suaugusiems labai tiktų gražiai iš-

• • •

Kokias knygas galima būtų užsisakyti ir kokios jų kainos?

Jeigu tie šviesūs, angliškai mokantieji kitataučiai turi vaikučių pupuliukų, tai jiems juk visada tiktų Stp. Zobarsko pasaka, kuri angliškai yra pavadinta „In Quest of Nine Brothers“, versta Danguolės Sealey. Kaina 5 šil.

Iš dalies tiems pat vaikučiams, o iš dalies ir suaugusiems labai tiktų gražiai iš-

• • •

Kokias knygas galima būtų užsisakyti ir kokios jų kainos?

Jeigu tie šviesūs, angliškai mokantieji kitataučiai turi vaikučių pupuliukų, tai jiems juk visada tiktų Stp. Zobarsko pasaka, kuri angliškai yra pavadinta „In Quest of Nine Brothers“, versta Danguolės Sealey. Kaina 5 šil.

Iš dalies tiems pat vaikučiams, o iš dalies ir suaugusiems labai tiktų gražiai iš-

• • •

Kokias knygas galima būtų užsisakyti ir kokios jų kainos?

Jeigu tie šviesūs, angliškai mokantieji kitataučiai turi vaikučių pupuliukų, tai jiems juk visada tiktų Stp. Zobarsko pasaka, kuri angliškai yra pavadinta „In Quest of Nine Brothers“, versta Danguolės Sealey. Kaina 5 šil.

Iš dalies tiems pat vaikučiams, o iš dalies ir suaugusiems labai tiktų gražiai iš-

• • •

Kokias knygas galima būtų užsisakyti ir kokios jų kainos?

Jeigu tie šviesūs, angliškai mokantieji kitataučiai turi vaikučių pupuliukų, tai jiems juk visada tiktų Stp. Zobarsko pasaka, kuri angliškai yra pavadinta „In Quest of Nine Brothers“, versta Danguolės Sealey. Kaina 5 šil.

Iš dalies tiems pat vaikučiams, o iš dalies ir suaugusiems labai tiktų gražiai iš-

• • •

Kokias knygas galima būtų užsisakyti ir kokios jų kainos?

Jeigu tie šviesūs, angliškai mokantieji kitataučiai turi vaikučių pupuliukų, tai jiems juk visada tiktų Stp. Zobarsko pasaka, kuri angliškai yra pavadinta „In Quest of Nine Brothers“, versta Danguolės Sealey. Kaina 5 šil.

Iš dalies tiems pat vaikučiams, o iš dalies ir suaugusiems labai tiktų gražiai iš-

• • •

Kokias knygas galima būtų užsisakyti ir kokios jų kainos?

Jeigu tie šviesūs, angliškai mokantieji kitataučiai turi vaikučių pupuliukų, tai jiems juk visada tiktų Stp. Zobarsko pasaka, kuri angliškai yra pavadinta „In Quest of Nine Brothers“, versta Danguolės Sealey. Kaina 5 šil.

Iš dalies tiems pat vaikučiams, o iš dalies ir suaugusiems labai tiktų gražiai iš-

• • •

Kokias knygas galima būtų užsisakyti ir kokios jų kainos?

Jeigu tie šviesūs, angliškai mokantieji kitataučiai turi vaikučių pupuliukų, tai jiems juk visada tiktų Stp. Zobarsko pasaka, kuri angliškai yra pavadinta „In Quest of Nine Brothers“, versta Danguolės Sealey. Kaina 5 šil.

Iš dalies tiems pat vaikučiams, o iš dalies ir suaugusiems labai tiktų gražiai iš-

• • •

Kokias knygas galima būtų užsisakyti ir kokios jų kainos?

Jeigu tie šviesūs, angliškai mokantieji kitataučiai turi vaikučių pupuliukų, tai jiems juk visada tiktų Stp. Zobarsko pasaka, kuri angliškai yra pavadinta „In Quest of Nine Brothers“, versta Danguolės Sealey. Kaina 5 šil.

Iš dalies tiems pat vaikučiams, o iš dalies ir suaugusiems labai tiktų gražiai iš-

• • •

Kokias knygas galima būtų užsisakyti ir kokios jų kainos?

Jeigu tie šviesūs, angliškai mokantieji kitataučiai turi vaikučių pupuliukų, tai jiems juk visada tiktų Stp. Zobarsko pasaka, kuri angliškai yra pavadinta „In Quest of Nine Brothers“, versta Danguolės Sealey. Kaina 5 šil.

Iš dalies tiems pat vaikučiams, o iš dalies ir suaugusiems labai tiktų gražiai iš-

• • •

Kokias knygas galima būtų užsisakyti ir kokios jų kainos?

Jeigu tie šviesūs, angliškai mokantieji kitataučiai turi vaikučių pupuliukų, tai jiems juk visada tiktų Stp. Zobarsko pasaka, kuri angliškai yra pavadinta „In Quest of Nine Brothers“, versta Danguolės Sealey. Kaina 5 šil.

Iš dalies tiems pat vaikučiams, o iš dalies ir suaugusiems labai tiktų gražiai iš-

• • •

Kokias knygas galima būtų užsisakyti ir kokios jų kainos?

Jeigu tie šviesūs, angliškai mokantieji kitataučiai turi vaikučių pupuliukų, tai jiems juk visada tiktų Stp. Zobarsko pasaka, kuri angliškai yra pavadinta „In Quest of Nine Brothers“, versta Danguolės Sealey. Kaina 5 šil.

Iš dalies tiems pat vaikučiams, o iš dalies ir suaugusiems labai tiktų gražiai iš-

• • •

Kokias knygas galima būtų užsisakyti ir kokios jų kainos?

Jeigu tie šviesūs, angliškai mokantieji kitataučiai turi vaikučių pupuliukų, tai jiems juk visada tiktų Stp. Zobarsko pasaka, kuri angliškai yra pavadinta „In Quest of Nine Brothers“, versta Danguolės Sealey. Kaina 5 šil.

Iš dalies tiems pat vaikučiams, o iš dalies ir suaugusiems labai tiktų gražiai iš-

• • •

Kokias knygas galima būtų užsisakyti ir kokios jų kainos?

Jeigu tie šviesūs, angliškai mokantieji kitataučiai turi vaikučių pupuliukų, tai jiems juk visada tiktų Stp. Zobarsko pasaka, kuri angliškai yra pavadinta „In Quest of Nine Brothers“, versta Danguolės Sealey. Kaina 5 šil.

Europos lietuvių kronika

PRASYTUMAI

ISLYGINTI SĄSKAITĖS

Spalio 31 d. baigiasi Lietuvių Namų Akc. Bendrovės finansiniai metai. Todėl prašomi visi, kurie skolingi už „Europos Lietuvį“ ar Nidos Knygų Klubą knygas, teiktis išlyginti savo sąskaitas prieš tą dieną. Tuo sutauptysi mums laiko, ir mes būsim visiems ypač dėkingi.

Lietuvių Namų Akc. B-vė

KUR ATSILYGINTI VOKIETIJOJE?

Už „Europos Lietuvį“ ir Nidos Knygų Klubą leidinius Vokietijoje galima pinigų siųsti šiuo adresu:
Panelė R. Kumpfertaitė, 5 Koeln-Kalk, Dieselstr. 40/26.
Pinigai siųstini pasinaudojant pašto perlaida (Zahlkarte) ir Postscheckamt Koeln, Konto Nr. 186994.

ŽIEMOS LAIKAS PRASIDEDA

D. Britanijoje žiemos laikas prasideda spalio 26 d., pirmadienį.
Dėl to mūsų skaitytojai D. Britanijoje prašom spalio 25 d., sekmadienį, prieš eidami gulti atsukti laikrodžius per valandą atgal, kad per anksti neišsiskubintų pirmadienį į darbą.

BRADFORDAS

PABALTIEČIŲ KONCERTAS BRADFORDE

Po pavykusio bendro Pabaltijo tautybų koncerto praėjusiais metais Bradforde, toks bendras estų, latvių ir lietuvių koncertas rengiamas ir šiais metais. Jis bus Victoria Hall, Shipley, prie Bradfordo, spalio 24 d., 5 val.

Programoje: Dr. St. Kuzminsko įžanginis žodis. Dainuos estų mišrus choras „Kungla“. Dainuos estų vyrų choras „Koiti“. Dainuos latvių vyrų choras „Dauguva“. Šoks estų tautinių šokių grupė „Kalev“. Šoks latvių tautinių šokių grupė „Sakta“. Šoks lietuvių tautinių šokių grupė „Atžalynas“.

Po programos bus šokiai ir veiklos baras. Salė iš Bradfordo pasiekiamą raudonais autobusais Nr. 67, 61 ir 59. Mėlynais autobusais galima važiuoti Nr. 24, 25, 26 ir 27. Į šį bendrą pabaltiečių koncertą laukiam ir iš tolimesniųjų vietų ekskursijų.

Rengėjai

STOKE-ON-TRENT

ŠOKIAI SU PROGRAMA

Spalio 24 d. Sneyd Arms patalpose, Tunstalyje, rengiami šokiai su programa, kurią išpildys skautai. Smagūs muzikantai, patrauklus bufetas ir loterija. Pradžiai 6 val., pabaigai 11.45. Pelnas skiriamas vietos skautų reikalams. Maloniai kviečiame visus apsilankyti ir paremti.

Rengėjai

JEI REIKIA PASIŪSTI SIUNTINI — KREIPKIS Į

LIETUVIŲ NAMŲ BENDROVĘ,
2, LADBROKE GARDENS,
LONDON. W.11.

BALTIC STORES & INVESTMENTS CO.

PALANGA PROPERTIES LTD.
(Z. Juras)

421, HACKNEY RD., LONDON, E2,
ENGLAND.
Tel. SHO 8734.

11, LONDON LANE, BROMLEY, KENT,
ENGLAND.
Tel. RAV 2592.

Už investavimus 5 metams ir ilgiau moka 7%.

Investavimai pilnai apdraudžiami ir garantuoti nekilnojamo turto, be to, kylant nekilnojamo turto vertei, proporcingai ir pagal oficialiuosius indeksus didėja ir Jūsų investuotasis kapitalas!

Už investavimus 1-2 metams mokame 5 nuosimčius.

Už investavimus 2-3 metams mokame 6 nuosimčius.

Sutvarkome palikimo reikalus.

MŪSŲ REMĖJAI

Atsiskaitydami už Nidos Knygų Klubą leidinius ir „Europos Lietuvį“, šie tautiečiai lietuviškam spausdintam žodžiui paremti yra pridėję aukų: 12 šil. J. Vadoklis, po 6.6 šil. A. Cebatoriūnas ir P. Bradulskis ir 5 šil. M. Valikonis.

AUKOS VASARIO 16 GIMNAZIJAI

Nuo spalio 6 d. (žr. E.L. 40 nr.) aukojo: Ketteringo skyr. — £18.0.0, Halifaxo — £7.0.0, Prestono — £5.12.6, Birminghamo — £3.2.0, Boltono — £1.12.6, Petraitis — £5.0.0 ir A. Misiūnienė — £1.0.0.
Tad šiai dienai yra iš viso £175.5.6
Prašau ir toliau siųsti aukas V. Strimui, 1, Ladbroke Gardens, London, W.11

V. Strimas

DBLS Iždo Iždininkas

PATAISA:

E.L. Nr. 40 išspausdinta: V. Ribokas — £3.0.0, turi būti — £3.10.0, V. Strimas — £2.0.0, turi būti — £2.10.0.

SUSITIKIMAS LONDONE

Nottinghamiečiai šeštadienį buvo užėmę rytinį Londoną — Lietuvių Klubą. Dar tikriaus sakant, Nottinghamo lietuviškasis jaunimas su savo vadovais, išpildžiusiais gražią programą, nes visi kiti tie, kurie su jaunimu atvažiavo, tai vis lietuviško gyvenimo įvykių entuziastai, norintieji ir pasižmonėti ir savo kolonijos darbuose lietuvišku jaunimėliu ir jo darbu pasigėrėti ne tik namie, bet ir svetur.

Į šį Lietuvos Atgimimo Sąjūdžio suorganizuotą susitikimą su nottinghamiečiais suplaukė nemaža ir londoniečių.

O nottinghamiečiai ir jų pasirodymų yra ko pasigėrėti, nebekalbant jau apie tai, kad toks dviejų kolonijų lietuvių susitikimas yra lyg giminių ir senų pažįtamų pasimatymas po ilgėlesnio laiko (kiek kalbų, kiek šnekų susitikus, kiek dar neįsakotų prisiminimų vis lieka!).

Pirmų pirmiausias Nottinghamo jaunimo atliktosios programos įspūdis: energingi vadovai ir ryžto kupinas jaunimas dar gali stebuklus daryti ir šiais laikais, kai lietuviškame gyvenime, rodos, pradeda įsigalėti didesnis nykumas!

Tie vadovai: dainų — E. Vainorienė, tautinių šokių — B. Čiudiškis ir V. Gasparienė.

Programoje — E. Jurksaitytė padėkamavo Maironio „Aš norėčiau prikelti“, tautinių šokių grupė atliko „Blezingėlę“, dainų grupė sudainavo „Oi, neverk, motinėle“, I. Vainoriūtė ir B. Bedulskytė sudainavo „Kur sapnų grožio“.

Kadangi programa sudaryta itin įvairi, V. Bacevičiūtė ir E. Jurksaitytė sudainuoja-suvaidina komišką „Vai, kur buvai, dieduk mano“. Po baleto, kurį atliko I. Vainoriūtė ir Ch. Richardsons, komišką eilėraščių padėkamuoja E. Jurksaitytė. Paskui sušokamas „Kubilas“. V. Gasparienė, kanklėmis pritariant E. Vainorienėi, sudainuoja „Siuntė mane motinėle“ ir „Kur tas šaltinėlis“. Tautinių šokių grupė sušoka „Lenciūgėlį“ ir „Jonkelį“, o I. Vainoriūtė — baleto. Pabaigai sudainuojama „Tėviškėlė“.

Londoniečių vardu LAS pirmininkas Petras Mašalaitis išeina į sceną su maža taktininku ir puokšte gėlių, kuri įteikiama kaip padėkos nuoširdus ženklas programos vadovei E. Vainorienėi. Dėkodamas ir džiaugdamasis vis stiprėjančiu Nottinghamo ir Londono bendradarbiavimu, P. Mašalaitis pažada po kurio laiko atsilyginti Nottinghamui su savųjų pasirodymu (su choru ir vaidinimu).

Paskui svečiai iš Nottinghamo su dalim

PAIESKOJIMAI

SIMONAVIČIŪTĖ Elvyra, 1947 m. atvykusi į Angliją, ištėkėjusi už Kazimiero Žigulio, pati ar žinantieji apie ją prašom rašyti: Mrs. Stefanija Zemaitienė, 2110 Wurtel St., Montreal 24, Que., Canada.

IR VASARĄ, IR ŽIEMĄ.

IR RUDENĮ, IR PAVASARĮ

ne tik maistu, bet ir kitomis gėrybėmis

Jei saviems padėti nori,
Padarysi tai tikrai,
Kreipkis tik tuojau pas TAURĄ,
Ir neliks klisenė klaura!

TAURAS

(A. BRIEDIS)

3, ST. DUNSTAN'S GARDENS,
LONDON, W.3
Tel. ACO 4374

Generolas Karvelis neseniai buvo paskirtas pirmininku tos sovietinės draugijos Lietuvoje, kurios tikslas yra sulaužyti svetur gyvenančių lietuvių antibolševikinį frontą. Kai eina kalba apie frontus, tai kas gi, žinoma, geriausiai gali vadovauti, jeigu ne generolai? Paskirsi kokį nors puskarininką ar net ir viršilą, tai bus tik juoko ir nesmagumų. Sakys, va, Lietuva visiškai nusigyveno. O gen. Karvelis praeito karo metu buvo išbandytas frontuose, nes kitaip būtų galvėlė palydėjęs, jei jį būtų ištikęs koks nors nepasisekimas.

Tiesa, šis pletus generolas dabar jau yra pasenęs ir išstumtas į atsargą. Bet ir muštis jam paskirtas uždavinys jau nebe tiek gal šaunamaisiais ginklais, kiek liežuviu, propaganda, viliojimu, pastangomis skaldyti ir kai kuriuos tik pribaginti. Gal tas senas generolas vienas ir nepajėgtų šitos strategijos laukuose susitvarkyti, bet, matote, prie jo yra suorganizuota visa specialistų draugija. Taigi bus pakankamai ir viliojotojų, ir meluotojų, liežuvautojų, ir skaldytojų, ir gal tokių, kurie atitinkamoje mokykloje yra išdresiruoti, kaip reikia

PROSOVIETINĖ PROPAGANDA SU RAGAI

pašalinti užkietėjusius nepaklusniusius... Taigi generolo ta armija jau ir pradeda puolimą. Laikas eina visą laiką, tiems specialistams reikia mokėti atlyginimus, tai jie privalo dirbti. O darbas yra palenkti į savo pusę svetur gyvenančių lietuvių masę, palenkti ją mylėti ne tik Lietuvą ir jos žmones, bet ir okupantą su visa žandarine tvarka ir režimu. Kitaip sakant, jų pirmasis uždavinys masę priversti pasiduoti. O jeigu masė pasiduos ir neberems prieš pavergimą kovą skelbiančių vadų, tai tuos vadus bus jau nebesunku susemti, išskaldyti ir sunaikinti. Tokia strategija jau yra sena ir išbandyta. Žinoma, tai masei, kad ji paskui būtų naudinga bolševikams, reikalingi bus nauji vadai, kurie skelbtų susitaikymą, bet jau ir dabar tokių šiek tiek yra. Neaiškūs ir sunkiai suprantami tų naujųjų vadų kalbai, bet kas gi čia kiekvieną supaisys, kas čia pajęgs išsiaiškinti, kodėl šis ar tas net ir šviesus lietuvis palinksta bučiuoti Lietuvos rusišką okupanto purvinus batus, net ir svetur gyven-damas!

Bet ar ta lietuvių masė, kartą jau pasprukusi nuo rusiškojo bolševizmo iš Lietuvos, ims taip lengvai ir pasiduos susemiamai į bučių?

Tai parodys ateitis. O dabar, aišku, su generolo Karvelio palaiminimu jo specialistai pradėjo darbą — Vakarų Vokietijoje išleido lietuvišką žurnaluką NEMUNO KRAŠTAS. Žurnalukas tik 40 puslapių su visu viršeliu. Bet jis žada būti leidžiamas kas du mėnesiai. Vadinasi, „šviesa“ pastoviai eis iš rytų, tik laikykite! Kas tą žurnaluką leidžia? Kažkokia Zimmermann leidykla, kuri net savo adresu nedrįsta nurodyti — duodamas tik pašto dėžutės numeris. Atrodo, kad jau ir anksčiau buvo bandymų pradėti organizuoti panašius leidinius, tačiau tie svetur gyvenantieji „susiartinimo“ propagandininkai neišdrįso. Sunku išdrįsti, nes ligi šiol ta norimoji susemti masė daugiausia tebėra sąmoninga ir atkakli ginti savo laisvę. Todėl ir naujojo žurnaluko leidėjai pasislėpė ir iš tos savo pašto dėžutės stengiasi pūsti patriotinius susiartinimo arabus.

Žurnalukas yra skurdokas. Šitą jo skurdumą nurodo ir patys anoniminiai leidėjai ir redakcija. Mes, žinoma, kaip tik ir negalėtume to skurdumo ir skundimosi patiesinti. Argi maža Lietuvoje iš kolchozininkų ir darbininkų surenkama rublių? Ar gi tuo žurnaluku norima varyti kokį nors idealizmo ir pasiaukojimo reikalingą darbą? Mes gerai žinoma, kad žuvelei užkabinti ant meškerės irgi reikia kartais gudrybių. Bet menka čia gudrybė apsimesti vargšu skurdžium, kad iš visa ko matyti, kieno pirštai čia viską tvarko. Jei Vilniuje tokiems reikalams maža rublių, tai galėtų iš Maskvos paprašyti. Maskva juk irgi labai susinteresuota nutildyti svetur gyvenančius lietuvius.

Bet tiek jau to tasai minėtojo žurnaluko skurdumas. Gal kas nors ir patikės, kad jį leidžia kažkokie svetur gyvenantieji „susiartinimo“ idealistai, atsisakydami net duonos karnio, nors apskritai sunku tuo patikėti, nes labai matyti alkšten išlendantieji generolo draugijos strateginiai ragai. Tiesa, tie ragai labai patriotiški — maždaug tokie, kaip senųjų Lietuvos kunigaikščių kepurėse. Tame redakcijos ir leidėjų pasisakyme juk šitaip sentimentalai rašoma: „Viskas, kas bus spausdinama „Nemuno krašte“, bus skirta Tau, mielas tautiet, ir Tavo Tėvynei, gražiai, kaip rožės žiedelis prie mėlynojo Nemuno, mažytel, kaip gintarėlio grūdas prie Baltijos krantų“.

Kad dar būtų gražiau, štai ir Maironio „Kur bėga šešupė“ posmas, ir pagarbos pareiškimas Mindaugui, pirmajam Lietuvos karaliui (jis čia šitaip ir vadinamas), suvienijusiam Lietuvos žemes, Gediminui, Kęstučiui, Algirdui, Vytautui Didžiajam, kuris čia vadinamas didvyriu. Tokius patriotiškus žodžius skaitydami bolševikiška žurnalėlyje, tuojau prisimename, ką apie tuos pačius kunigaikščius sako dabar Lietuvoje rašomiosios istorijos. Ten gi jie vadinami biauariais imperialistais ir kitokiais panašiais terminais.

Jau iš to vedamojo matyti, kad žurnalėlyje siekiama vykdyti išvėsių „susiartinimo“ su okupacija politiką, taigi generolo Karvelio draugijos politiką. Ta „vidurio kelio“ ieškojimo politika nubrėžiama dar ir kitame straipsnyje — „Iš dešinės ir iš kairės“. Svetur gyvenantieji lietuviai turi atsisakyti bet kokio tendencingumo, stebėdami Lietuvos gyvenimą. Tokius dalykus mes ligi šiol girdėdavome iš vadinamojo „Tėvynės balso“. Šitas bando būti truputėlį net kitoks už aną „balsą“. Jis pasiryžęs net leisti truputį pakritikuoti. Juk čia rašoma: „sugebėjime jiems atvira pasakyti: „Štai čia jūs gerai padarėte, o čia, mūsų supratimu, — negerai“. Pabandykite atsiversti ir į jų argumentus, aišku, nekreipdami dėmesio bet į kokį propagandinį sirupą, kuriuo jie kartais mėgsta pasaldinti savo darbo rezultatus“.

Vadinasi, nekreipkite dėmesio, ką kalba Sniečkus su savo berniškais, kokią jis ten kalėjimėnė tvarką palaiko. Atleiskit jiems, nes tai yra tik propagandinis sirupas ir daugiau nieko. Taigi išėitų, kad to propagandinio sirupo nėra šiame leidinėlyje.

Tiesioginės propagandos nėra. Čia niekas nesikolija žudikais ir išdavikais. Kad būtų išlaikyta akims apdumti bent šioji tokia atsvara, persispausdinamas iš 1962 m. „Margučio“ pasikalbėjimas su dailininku Valeška. Tame straipsnyje juk kalbama apie menininkų grupes nepriklausomoje Lietuvoje. Štai kokie mes tolerantai! Nors Lietuvoje negali būti jokių srovių, bet jums pripažįstame teisę pasiskaityti tą straipsnį. Tiesa, gal ir neudotume tokios teisės, jei tas pasikalbėjimas nebūtų susijęs su Jurginio sovietiniais laikais Lietuvoje parašytą knygą apie Lietuvos meną. Oi, gudrūs mes! Deja, tik tuos ragus sunku paslėpti.

O šiaip mes, to žurnaluko slapsti organizatoriai, esame maždaug gudriai nekalti ir mušam patriotizmo būgnelį! Va, kažkoks Kavaliauskas parašė iš Vilniaus. Vadinasi, ilgėkitės ir jūs. Ilgėkitės ir pasikaitykite sovietinės spaudos. Štai straipsniukas apie Donelaitį ir kelios jo kūrybos ištraukos užsigardžiuoti. Nesvarbu, kad tame straipsnyje yra panaudota šitokia rusų Aleksandrovo citata: „Jei Donelaitis būtų savo kūriniais rašęs viena kultūrinių kalbų, jis būtų visų pripažintas didžiųjų dainių eilėję vienu pirmųjų“. Ta pasipūtusio rusų citata, tiesa, įleidžia mūsų kalbą, bet leidėjai juk prašė visur rodyti daugiau atlaidumo. Tai ir būkite atlaidūs. Tam atlaidumui stiprinti štai jums pora straipsnelių net ir iš ornitologijos srities — apie antis gagas ir apie sakalą kelevį. Ką ten bebūtų pasakęs apie mus kažkoks rusas, o Lietuva vis tiek miela ir graži su tais visais paukščiais, su Palanga, su naujai pastatytuju puikiu Elektrėnų miestu, su būsimąja lietuviška sovietine enciklopedija, kuri čia šikart pristatoma ne kaip kovos ir propagandos priemonė, bet kaip sentimentalus Trijų knygų rinkinys, kuriame, žinote, bus ir apie Lietuvos paukščius! Gražu, ar ne?

Net ir atsargiam ateizmui paskirtas puslapis. Net ir „Mūsų mažiesiems“, kad jie suaugtų pamažu su propaganda.

„Susiartinimo“, atrodo, pirmoje eilėje ieškoma su Vokietijoje gyvenančiais lietuviams, dėl to dalis medžiagos pateikiama vokiškai. Ar bus prisiderinta prie kituose kraštuose gyvenančių lietuvių to paties žurnaluko, ar nauji bus leidžiami, tai ateitis parodys.

O kol kas norime tik atkreipti skaitytojų dėmesį į tuos sovietinius ragus, kurie kyšoja jau iš pirmojo to žurnaluko numerio.

Johan Kopustas, Vokietija

„Krasnaja Zvezda“ pasakos

(E) Maskvoje leidžiamas kariuomenės laikraštis „Krasnaja Zvezda“ („Raudonoji Žvaigždė“) paskelbė straipsnį apie „karą meteorologijos srityje“. Amerikiečiams prikiama, kad šie su meteorologiniais balionais vykdo šnipinėjimą. Dienraštis skelbia vargiai patikėtiną vieno amerikiečio profesoriaus planą: esą, vakariečiai, nukreipdami lietus į Atlantą ar į Vak. Europą, komunistų pasaulyje galį sukelti sausras perodius. Sovietų laikraštis griežbiai dar keis tesnių pranašysčių, teigdamas, kad JAV gynybos departamento pareigūnai siekia sukelti potvynius ir vad. socialistiniuose kraštuose galį sukelti naują ledynų epochą...

SIUVAMOJI MAŠINA UŽ 15 ŠV.

Taip pat pasiunčiame dviračius, motociklus, automobilius ir kt. į Lietuvą — Baltic Stores Ltd., 421, Hackney Rd., London, E.2.

Tel. SHO 8734.

EUROPOS LIETUVIS — LITHUANIAN WEEKLY.

Printed and Published in Great Britain by the Lithuanian House Ltd., 1, Ladbroke Gardens, London, W.11. Tel. PARK 2470.

Redakcijos ir Administracijos adresas: 1, Ladbroke Gardens, London, W.11. Tel. PARK 2470. Leidžia Liet. Namų Akc. B-vė. Leidimo Tarybą sudaro DBLS V-ba ir Europos Lietuvių Bendruomenių pirmininkai.

Redakcija rankraščius talso ir trumpina savo nuožiūra.

Prenumeratos kaina: metams 40 šil., 6 mėn. 22 šil., atskiras nr. 1 šil.; dolerio kraštuose — 6 doleriai metams; Vokietijoje — DM 22.

Už laikraštį kieno nors spausdinamųjų skelbimų turinį nei leidėjai, nei redakcija nesilima atsakomybės.

Br. Cepulevičius